

SUOMEN SÄHKÖNKÄYTTÄJÄT RY:N LAUSUNTO KANTAVERKON KEHITTÄMISSUUNNITELMASTA

Suomen Sähkökäyttäjät ry (ELFI) edustaa sähkön netto-ostajia, joiden osuus Suomen vuotuisesta sähkökäytöstä on noin 17 %. ELFIN mielestä on tärkeää, että tulevat kantaverkkoinvestoinnit tehdään oikein ajoitettuina ja realistista sähkömarkkinan tulevaisuuskuvaan hyödyntäen. Vain näin voidaan asiakkaiden kannalta toteuttaa laadukas kantaverkon kehittäminen, ja säilyttää hyvä kantaverkkotoiminta Suomessa.

ELFI on Fingridin kanssa samaa mieltä siitä, että tulevaisuuden sähköjärjestelmässä voi olla uhkana ajoittainen niukkuus tehosta, joustavuudesta ja järjestelmän inertiasta. Tämä on yksi haasteista, johon Fingridin ja sähkömarkkinoiden on pystyttävä vastaamaan. Samoin allekirjoitamme sen, että verkon kehittämisen näkökulmasta säätökykyisen kapasiteetin supistuessa korostuu tarve toimivalla ja riittävälle rajasiirto-kapasiteetille sekä kysyntäjoustopuon ja sähkön varastointitekniikoiden tarjoamalle säätöpotentiaalille.

On hyvä muistaa, että kysyntäjoustopuon mahdollistamiseen vaikuttaa tehtäviä verkko-investointeja enemmän kilpailutusmalli ja käytösäännöt, joilla kysyntä voi osallistua markkinoille ja reserveihin. Tässä suhteessa Fingridillä on merkittävästi parannettavaa. Siirtyminen tuotantolähtöisestä ajattelutavasta kokonaisvaltaiseen olisi aloitettava välittömästi.

Heijastus tästä vanhakantaisesta ajattelusta näkyy Fingridin markkinanäkemyksenä: ”markkinoille syntynyt energiaylijäämä on painanut sähkön hinnan alas”. Suomi, jonka alueen kantaverkkoyhtiö Fingrid on, on ollut sähkön nettotuotaja vähintään viimeiset 25 vuotta. Sähkön kulutuksesta vuonna 2016 tuotiin Suomen ulkopuolelta 22,6 %. Tätä energia- ja kilpailukykyvajetta kattamaan on Suomeen valmistumassa merkittävän kokoinen perusvoimaa tuottava ydinvoimalaitos, ja toinen on suunnitteilla.

ELFI on erittäin tyytyväinen siihen, että Fingrid on panostamassa rajayhteyksien kasvattamiseen. Tämä mahdollistaa suomalaisille sähkön ostajille ja myyjille nykyistä laajemmat sähkömarkkinat, joissa he voivat kilpailuttaa hankintaansa ja palveluitaan. Toivomme, että lupaus Suomen ja Ruotsin kolmannen vaihtosähköyhteyden valmistuminen vuoden 2025 loppuun mennessä pidetään. Kannatamme myös FennoSkan 1 yhteyden uusimista Merenkurkun yli Ruotsiin. Toivoisimme uuden yhteyden valmistuvan mahdollisimman pian.

Kantaverkon kehittämiseen liittyy myös olemassa olevien yhteyksien saanti markkinoiden käyttöön. Nykyisistä yhteyksistä Ahvenanmaan ja Manner-Suomen välinen kaapeli olisi avattava sähkömarkkinoille. Fingridin ilmoittamalle 300 MW:n kapasiteettialenemalle Ruotsin yhteydellä Olkiluoto 3. valmistumisen yhteydessä olisi mietittävä muita markkinoille edullisempia vaihtoehtoja. Fingridin olisi myös luvattava antaa kyseinen kapasiteetti takaisin markkinoiden käyttöön, kun Olkiluoto 3 ei ole

verkossa. Näillä asioilla on vaikutusta sähkömarkkinoilla Suomen aluehintaan ja niihin liittyviin suojaustuoteisiin.

Nykyinen siirtoyhteys Pohjois-Norjaan olisi saatava normaalien markkinapelisääntöjen ja läpinäkyvyyden piiriin. Luotamme, että yhä lisääntyvä digitalisaatio mahdollistaa osaltaan tämän kehityksen ja myös Fingridin mainitseman reaaliaikaisen markkinainformaation jakamisen sekä uusien työkalujen kehittämisen sähköjärjestelmän hallintaan.

Sähkömarkkinan kehittämisen kannalta rajayhteyksien kasvattaminen Pohjois-Norjaan olisi oltava tavoitteena ja siihen liittyvää hanketta pitää aktiivisesti viedä eteenpäin. Hyvä tavoite olisi päätös investoinnista ennen vuotta 2020.

Fingridin tulisi myös aktiivisesti edistää Venäjän ja Suomen välisen rajakaupan parantamista ja aktivoimista. Venäjän rajakaupan aktivoiminen parantaisi oleellisesti Suomen tehotilannetta ja toisi Fingridin esityksen mukaisesti kansantaloudellista hyötyä Suomeen ja suomalaisille.

Kantaverkon kehittämissuunnitelma jättää myös avoimeksi seuraavat asiat:

- Miten Fingrid varautuu 10-v-suunnitelmassa investoinnein inertian ylläpitoon ja tarvittaessa sen lisäämiseen?
- Miten Fingrid tulee kehittämään kantaverkkoa ja sen ohjausta siten, että sähkönkäyttäjille aiheutuu nykyistä vähemmän ja lyhempiä jännitekuoppia/-laatupoikkeamia.

ELFI uskoo, että siirtokykyinen, luotettava ja käyttövarma kantaverkko on sähkömarkkinoiden perusta. On hyvä muistaa, että kantaverkkoyhtiön rooli ei ole sähkömarkkinapelisääntöjen isäntä tai -kehittäjä vaan mahdollistaja.

Kunnioitavasti

Suomen Sähkönkäyttäjät ry
Pasi Kuokkanen
Toimitusjohtaja